SALİM MEVLA EBÛ HUZEYFE (radıyallahü anh)

Eshâb-ı kirâm'ın meşhûrlarından. Kur'ân-ı kerîm'i en güzel okuyan ve tamamını hıfz edenlerindendir. İsmi Sâlim Mevlâ Ebû Huzeyfe olup, babası Ubeyd bin Rebî'a'dır. (Bir rivâyette ise Mûsâ bin Ukbe Sâlim bin Ma'kîl'dir.) Künyesi Ebû Abdullah'tır. Subeyte binti Yuâr-il-Ensârî'nin kölesi iken Onu Ebû Huzeyfe'ye (radıyallahü anh) bıraktı. Böylece Hazreti Ebû Huzeyfe'nin kölesi oldu. Ebû Huzeyfe (radıyallahü anh) müslüman olunca, o da, Onda meydana gelen değişikliği görmüş ve de müslüman olmuştu. Böylece ilk müslümanlardan olma şerefine nail olmuştu. Ebû Huzeyfe (radıyallahü anh) müslüman olunca onu azat etmiş, istediği yere gitmek husûsunda serbest bırakmıştı. Fakat Sâlim (radıyallahü anh) O'ndan ayrılmayınca evlâd edinmişti. Bunun üzerine kendisine Ebû Huzeyfe'nin oğlu denilmeye başlanmış ve öyle tanınmıştı. Evlatlıkların, kendi öz babalarının isimleriyle zikredilmesini ve bu kimsenin kendi çocuğu gibi mirasçı olamayacaklarını beyan eden âyet-i kerîme nâzil olunca Sâlim Mevlâ Ebû Huzeyfe diye çağırıldı.

Ebû Huzeyfe'nin (radıyallahü anh), Hazreti Sâlim'e olan muhabbeti o kadar çok idi ki kızkardeşinin kerîmesi Fâtıma binti Velîd'i ona vermiştir. Hazreti Sâlim, Bedir, Uhud, Hendek ve diğer bütün gazâlara katıldı. Hazreti Ebû Bekir zamanında Müseylemet-ül-Kezzâb'a karşı yapılan Yemâme gazâsında şehîd düştü. Yemâme'de Muhacirlerin sancaktarı Hazreti Sâlim idi. Sâlim'in (radıyallahü anh) sancağı taşıması dolayısıyla tehlikeye hedef olacağını gören Eshâb, "Senin

başına bir zarar gelmesinden korkarız" dediler. Fakat O "Eğer ben sancağı taşımayacak olursam Kur'ân-ı kerîm ehlinin en bedbahtı olurum" buyurdu. Harp sırasında Benî Hanîfe kabilesi sancağı düşürebilmek için sancağın bulunduğu yere ve sancaktar Sâlime (radıyallahü anh) çok şiddetli bir hücum yaptılar. Sâlim'in (radıyallahü anh) sancak tutan kolunu azılı kâfirlerden birisi çok şiddetli bir kılıç darbesiyle kesti. Sâlim (radıyallahü anh) Allah... diye öyle bir bağırdı ki, harp meydanı inledi. Fakat sancak yere düşmeden diğer eliyle tuttu. Bir kılıç darbesiyle diğer kolu da kesildi. Fakat, İslâm sancağı yine yere düşmedi. Çünkü Sâlim (radıyallahü anh) vücudu ve kesik kolları ile sancağa sarılmıştı. Kafirlerin bütün şiddetli darbelerine rağmen sancağı bir türlü yere bırakmadı.

Sanki Sâlim Mevla Ebû Huzeyfe'ye (radıyallahü anh) vurulan her kılıç darbesi onun sancağa biraz daha sıkı yapışmasını ve durduğu yerde daha kuvvetle dik durmasını sağlıyordu. Ne zaman ki İslâm askeri yetişti ve sancağı aldılar, o zaman yere düştü. Sâlim (radıyallahü anh) kâfirlerin en şiddetli kılıç darbeleri altında ve şehîd düşerken "Ve mâ Muhammedün illâ rasûl..." Âl-i İmrân suresindeki 144. âyet-i kerîmeyi okuyordu. Eshâb-ı kiram ona yetiştikleri zaman bu âyeti okuduğunu işittiler. Yere düşünce Ebû Hazeyfe'yi (radıyallahü anh) sordu. Şehîd olduğunu öğrenince; "Beni de onun gibilerin yanına götürün" buyurdu. Vasıyyetini yaptı ve şehâdet mertebesine erişti. Ebû Huzeyfe ile beraber birinin başı diğerinin ayağının yanında olduğu halde defn ettiler. 12 (m. 633)

Malının bir kısmını kölelerin âzâd edilmesi için, üçte birini beyt-ül-mâle, üçte birini de ehline bırakmıştı. Hanımı ve çocukları kendileri için vasıyyet edilen malı almamışlar, onlar da beyt-ül-mâle bırakmışlardır. Onun ilim ve irfanı Eshâb-ı kiram (radıyallahü anh) tarafından kabûl ve tasdîk edilmekle beraber Hazreti Ömer'in, husûsî bir muhabbeti ve hürmeti vardı.

Hazreti Ömer, "Sâlim hayatta olsaydı, hilâfeti şû'raya havale etmezdim. Çünkü ben onu hemen yerime halife nasb ederdim" buyurmuşlardır. Peygamberimiz (aleyhisselâm):"Kur'ân-ı kerîmi şu dört kimseden öğreniniz: Abdullah İbn-i Mes'ûd, Sâlim Mevlâ Ebû Huzeyfe, Übey bin Ka'b ve Muâz bin Cebel." buyurmuşlardır. Hazreti Peygamber (aleyhisselâm) Sâlim'in (radıyallahü anh) kırâatini derin bir zevk içinde dinlerdi. Sesi çok güzeldi.

Mâlik bin Haris dedi ki: "Zeyd bin Hârise'nin (Peygamberimizin (aleyhisselâm) âzâdlı kölesi ve evlatlığı) nesebi bilinirdi. Sâlim, Mevlâ Ebû Huzeyfe'nin nesebi bilinmiyordu. Fakat Sâlim sâlihlerden bir kimsedir diye söylenirdi." Abdullah İbn-i Ömer (radıyallahü anh) babasından rivâyetle buyurdu ki: "Sâlim Mevlâ Ebû Huzeyfe, Mekke'den diğer Muhacirlerle çıkıp Medine'ye gelinceye kadar Muhacirlere imam olurdu. Çünkü o çok güzel Kur'ân-ı kerîm okurdu. Hazreti Ömer (radıyallahü anh) buyurdu ki: "Resûlullah (aleyhisselâm) yanında Sâlim Mevlâ Ebû Huzeyfe'nin ismi zikredildi. Peygamber (aleyhisselâm) efendimiz: "Muhakkak ki Sâlim, Allahü teâlâyı çok sever. Eğer Allahü teâlâdan korkusu olmasaydı yine (sevgisinden dolayı) Allahü teâlâya isyan etmez günah işlemezdi." buyurdu. Hazreti Ömer (Eğer ben Sâlim Mevlâ Ebû Huzeyfe'yi yerime halife tayin etseydim. Allahü teâlâ da bana halifeliği kime bıraktığımı sorsaydı: Yâ Rabbi! Senin Nebîn'den (aleyhisselâm) işittim ki "Muhakkak ki Sâlim bin Ebî Huzeyfe hakîkaten kalbiyle Allahü teâlâ'yı sevenlerdendir."buyurdu. Ben Resûlünün sözüne uydum) derim. Peygamberimiz (aleyhisselâm) buyurdu ki: "Kıyâmet günü bir çok kimseler Tehâme dağı gibi sevâblarla gelirler. Allahü teâlâ onların amellerini boşa çıkarır ve onları şiddetli bir şekilde Cehenneme atar." Sâlim (radıyallahü anh) "Anam babam sana feda olsun yâ Resûlallah; Biz o kavmi nasıl tanıyacağız. Seni hak peygamber olarak gönderen Allahü teâlâya yemîn ederim ki, ben onlardan olmaktan çok korkuyorum." Resûlullah "Ey Sâlim onlar namaz kılarlar, oruç tutarlar, fakat kendilerine haramdan bir şey teklif edildiği zaman Allahü teâlâdan hiç korkmadan o haramı işlerler. Allahü teâlâ da onların amellerini ibâdetlerini kabûl etmez" buyurdu. Mâlik bin Dinar, "Allah'a yemîn ederim ki bu nifaktır, münâfıklıktır" dedi.

Hâsılı Sâlim (radıyallahü anh) güzel ve devamlı Kur'ân-ı kerîm okuyan, müslümanların imâmı, ibâdette çok ihlâslı, Allahü teâlâya âşık, özü sözüne, içi dışına uygun kıymetli bir âlimdir.

1) Hilyet-ül-Evliyâ cild-1, sh. 176

2) Tabakât-ı İbn-i Sa'd cild-3, sh. 85

3) El-İsâbe cild-2, sh. 70